higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

DIE MENSLIKE LIGGAAM EN GEES
NKR VLAK 3

4 November 2022

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1
1.1.1 D
1.1.2 B
1.1.3 A
1.1.4 C
1.1.5 B
1.1.6 D
1.1.7 A
1.1.8 B
1.1.9 C
1.1.10 D

(10 × 1) (10)

1.2 1.2.1
1 – Mond/Orale holte
2 – Esofagus/slukderm
3 – Maag
4 – Dunderm
5 – Kolon/Dalende kolon
6 – Anus
7 – Rektum (7)

1.2.2 Tragea (1)

1.2.3
- Vervoer O_2 van die larinks na die brongi/longe tydens inhalasie✓ en CO_2 van die bronchi/longe na die larinks tydens ekshalasie✓ (2)

1.2.4 Die lewer is geleë in die
- regterkantse hipochondriese streek
- oorvleuel in die epigastriese streek
- 'n klein gedeelte in die linkerkantse hipochondriese streek
- onder die diafragma (Enige 3 × 1) (3)

1.2.5 Pankreas (1)

1.2.6
- Die pankreas skei die hormone af om bloedglukosevlakke te reguleer. ✓
- Insulien verminder die bloedglukosevlak.
- Glukagoon verhoog die bloedglukosevlak.
- Indien glukosevlakke nie beheer word nie, kan 'n persoon siek word en diabetes ontwikkel ✓ of sterf. ✓ (Enige toepaslike antwoorde 4 × 1) (4)

1.3
- Opportunistiese infeksies is infeksies wat die geleentheid aangryp om 'n verswakte immuunstelsel aan te val.
- Mense met MIV loop gevaar om opportunistiese infeksies op te doen weens die verswakte stand van hul immuunstelsel. (2)

[30]

VRAAG 2

2.1

2.1.1	H
2.1.2	K
2.1.3	J
2.1.4	E
2.1.5	L
2.1.6	A
2.1.7	B
2.1.8	D
2.1.9	I
2.1.10	C

(10 × 1) (10)

2.2

2.2.1
- Anale stadium ✓
- Die kind in die illustrasie sit op ’n potjie/word geleer om die potjie te gebruik

2.2.2
- Latente stadium ✓
- Die kinders se energie is daarop gefokus om met portuurs van dieselfde geslag te speel. OF Die illustrasie wys meisies van dieselfde ouderdom en geslag wat speel en dans.

2.2.3
- Orale stadium ✓
- Seksuele energie is gefokus om die mond. OF Die baba in die illustrasie put genot daaruit om ’n fopspeen te suig (orale stimulasie).

2.2.4
- Genitale stadium ✓
- Seksuele energie is gerig op die teenoorgestelde geslag. OF Die illustrasie wys ’n tienerseun en tienerdogter in ’n liefdevolle verhouding. ✓

2.2.5
- Fallliese stadium ✓
- Die baba se seksuele energie is op sy genitalieë/geslagsdele gefokus. OF Die illustrasie wys hoe die seun na sy genitalieë/geslagsdele kyk. ✓

(5 × 2) (10)

Kopiereg voorbehou

2.3
- Was die liggaam twee keer per dag met seep en water om bakterieë van die vel te verwyder, OF om sweet van die vel te verwyder en die sweetporieë oop te hou.
- Vermy gekonsentreerde sepe en sjampoe om velirritasie te voorkom.
- Wend room aan om die vel te bevogtig en te voorkom dat dit kraak.
- Wend sonskermroom aan om sonbrand te voorkom.
- Bly tussen 10:00 en 15:00 uit die son om sonbrand te voorkom.
- Dra beskermende kleredrag soos langmouhemde en sonhoede om sonbrand te voorkom.
- Sit in die skaduwee of gebruik sambrele om sonskade weens ultravioletstrale van die son te voorkom.
- Inspekteer die vel gereeld om enige veranderinge of moesies aan die dokter te rapporteer.
- Hou die vel ongeskonde of hou wonde skoon en bedek met ’n pleister om te verhoed dat mikroörganismes die vel deur snye binnedring. ✓

(Enige toepaslike antwoorde 5 × 2) (10)

VRAAG 3

3.1
3.1.1 Onwaar
3.1.2 Onwaar
3.1.3 Waar
3.1.4 Onwaar
3.1.5 Onwaar
3.1.6 Waar
3.1.7 Onwaar
3.1.8 Waar
3.1.9 Onwaar
3.1.10 Waar

(10 × 1) (10)

3.2
3.2.1 Ongekondisioneerde
3.2.2 Gekondisioneerde
3.2.3 Ongekondisioneerde
3.2.4 Ongekondisioneerde
3.2.5 Gekondisioneerde

(5 × 1) (5)

3.3
a) Regterlong
b) Larinks
c) Tragea
d) Pleura
e) Brongiool
f) Alveoli
g) Linkerbrongus (7)

Kopiereg voorbehou

3.4
- Helper-T-selle ✓ sirkuleer voortdurend in die weefsels, limfvloeistowwe en bloedstroom en is dus altyd gereed en in staat om invallende vreemde stowwe of antigene te identifiseer en te beveg. ✓
- Fagositose ✓ Fagosiete omring invallende stowwe volledig, val hulle aan en vernietig hulle sodra hulle die liggaam binnegedring het, deur middel van hul 'eetvermoë'.
- Makrofage ✓ is witbloedselle wat deur die limfstelsel en die bloed na die aangetaste area vervoer word; die makrofage versamel antigene wat reeds deur die immuunstelsel vernietig is, en raak daarvan ontslae.
- Inflammasie. ✓ Bloed, bestaande uit witbloedselle en teenliggaampies, haas na die ontsteekte longweefsels om die patogene te beveg. ✓
- Koors. ✓ Mikroörganismes kan nie by hoë liggaamstemperatuur oorleef nie. ✓

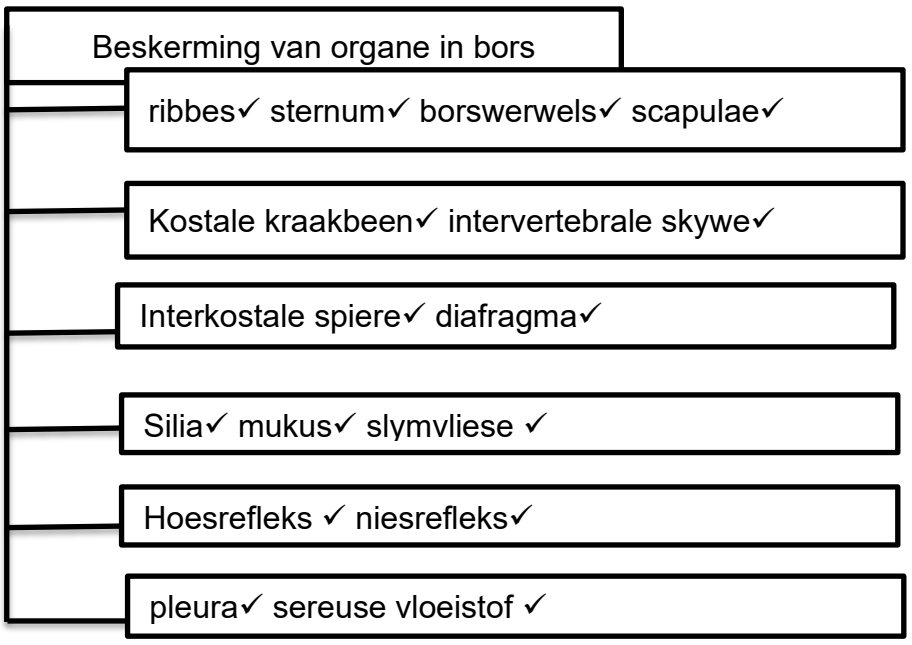
(Enige toepaslike antwoorde 4 × 2) (8)
[30]

VRAAG 4

4.1
4.1.1 Levator palpebrae superioris
4.1.2 Manubrium
4.1.3 Pia mater
4.1.4 Trigeminale senuwee
4.1.5 Hipertermie
4.1.6 Gevolge
4.1.7 Farinks
4.1.8 Timus
4.1.9 Maturasie
4.1.10 Radiale arterie

(10 × 1) (10)

4.2 4.2.1

(Enige toepaslike antwoorde 10 × 1) (10)

4.3

- Gebrek aan oefening. ✓ Oefening bevorder bloedsirkulasie. Gebrek aan oefening ontneem liggaamselle van noodsaaklike voedingstowwe en ✓ O2. ✓ CO2✓ en afvalprodukte word verwyder. Dit verlaag ook die risiko van chroniese siektes soos hipertensie, diabetes, ensovoorts.
- Onveilige seks ✓ verhoog die risiko van ongewenste virusse en bakterieë wat die liggaam binnegaan, of seksueel oordraagbare infeksies. ✓
- Ongesonde dieet (eet gemorskos, kos met te min voedingstowwe) ✓ Dit ontneem die liggaam van die nodige voedingstowwe om dit te versterk.
- Rook. ✓ – Teer bedek die respiratoriese strukture sodat dit nie in staat is om hul funksies te verrig nie. Kan lei tot verskillende soorte kanker, vernou bloedvate en verhoog risiko van beroertes en hartaanvalle weens swak bloedsirkulasie.
- Alkohol. ✓ Alkohol beïnvloed die detoksifiserende funksie van die lewer. Dit veroorsaak dat toksiene in die liggaam bly, en verswak die immuunstelsel.
- Gebrek aan ventilasie (deur nie vensters oop te maak nie) - Dit laat bakterieë wat deur die lug versprei word, soos TB, toe om van persoon na persoon te versprei.
- Vuil omgewing (storting van afval) – rotte en vlieë broei by stortingsterreine uit en kan siektes veroorsaak. ✓
- Swak persoonlike higiëne (deur nie hul liggame en klere elke dag te was nie) – lei daartoe dat bakterieë vermenigvuldig en die liggaam binnedring.
- Gebrek aan vaksinering/inenting (deur kinders nie vir inentings te neem nie) lei daartoe dat kinders gevaar loop om kindersiektes op te doen omdat hul liggaam geen teenliggaampies teen spesifieke siektes opgebou het nie. ✓
- Bottelvoeding. ✓ Bottelvoeding het nie dieselfde voedingstowwe wat borsvoeding verskaf nie. Bakterieë kan die liggaam binnedring as formulemelk nie korrek en higiënies aangemaak word nie Dit verswak die immuunstelsel.
- Dwelmverslaafdes deel spuitnaalde ✓ wat mikroörganismes van persoon tot persoon kan oordra. (Enige toepaslike antwoord 5 × 2) (10)

[30]

VRAAG 5

5.1

5.1.1	Tiroïedklier
5.1.2	Reguleer metabolisme
5.1.3	Adrenalien
5.1.4	Vlug-of-veg-respons
5.1.5	Melkklier
5.1.6	Prolaktien
5.1.7	Ovaria
51.8	Sekondêre vroulike eienskappe ✓ menstruasie ✓
5.1.9	Testosteroon
5.1.10	Sekondêre manlike eienskappe ✓ spermproduksie ✓

(Enige toepaslike 10 × 1) (10)

5.2 5.2.1

- Sig✓ Sien die hond en hardloop weg om nie gebyt te word nie✓
- Gehoor ✓ Hoor die hond blaf en hardloop weg om nie gebyt te word nie✓

5.2.2

- Sig✓ Sien die brand/vlamme/rook en klim uit die motor om nie brandwonde op te doen nie.
- Reuk ✓ Ruik die rook en klim uit die motor om nie die rook in te asem nie. ✓
- Gehoor✓ Hoor die kraakgeluide van die vuur en klim uit die motor om nie brandwonde op te doen nie.

5.2.3

- Sig✓ Sien die reën en trek warm klere aan en gebruik ’n sambreel om jou teen koue en nat weer te beskerm.
- Aanraking✓ Voel die koue en trek beskermende klere aan.
- Gehoor✓ Hoor die reën en trek warm klere aan en gaan haal sambreel. ✓

(Enige toepaslike antwoorde 3 × 4) (12)

5.3 5.3.1

- Introvert
- Ekstrovert
- Sintuiglik
- Intuïtief
- Denkend
- Veroordelend (Enige toepaslike antwoorde 3 × 1) (3)

5.3.2

- In staat om vinnig hegte assosiasies met andere te vorm
- Gemaklik om vriendskappe met baie mense te sluit
- Geneig om reguit te praat.
- Kommunikeer maklik
- Werk goed in groepsverband
- Nooi andere wat minder uitgaande is uit om deel te neem
- Bereid om andere met probleme te help
- Idees en opmerkings word goed in groepsverband ontvang.
- Selfversekerd in sosiale verband
- In staat om in die openbaar te praat
- Gewoonlik baie gedetermineerd
- Sal waarskynlik leiding neem
- Hoogs selfversorgend
- Sal waarskynlik ’n leier word.

(Enige toepaslike antwoorde 5 × 1) (5)

[30]

VRAAG 6

6.1 6.1.1

1. Regteratrium
2. Regterventrikel
3. Linkeratrium
4. Linkerventrikel
5. Longslagaar
6. Aorta
7. Superieur vena cava
8. Inferieur vena cava
9. Pulmonêre are (9)

6.1.2

- Trikuspidale
- Bikuspidale/Myterklep
- Halfmaanvormige pulmonêre
- Halfmaanvormige aorties (4)

6.1.3

- Gedeoksigeneerde bloed vanaf die liggaam en kop sal nie in staat wees om die hart binne te gaan nie.
- CO_2 is 'n afvalproduk wat in die liggaam sal bly.
- O_2 vanaf die longe sal nie in staat wees om die hart binne te kom nie.
- O_2 sal nooit die liggaamselle bereik nie.
- Die selle sal nie in staat wees om hul funksies uit te voer nie.
- Ons sal asemhalingsprobleme ervaar.
- Ons sal sterf. (Enige toepaslike antwoorde 6 × 1) (6)

6.2

- Tunica vasculosa
- Tunica albuginea
- Tunica vaginalis (3)

6.3

- Ondersteun organe.
- Verskaf 'n raamwerk uit been.
- Beskerm delikate strukture/lewensbelangrike organe
- Berg kalsium.
- Produseer rooibloedselle.
- Produseer witbloedselle.
- Verskaf die basis vir die aanhegting van spiere en ligamente om beweging moontlik te maak (Enige toepaslike antwoorde 6 × 1) (6)

6.4 Vertroue in teenstelling met wantroue (2)

[30]

TOTAAL: 180

Kopiereg voorbehou